

„אל תבזבו בזול טוב על מסמרים, אנשים טובים על חיילים.“ (פיתגם סיני)

ישנה הישווה את נסיעתו של ריצ'ארד ניכסון לסין לנחיתת הירח. קשה להגיע אל הירח. קשה היה להגיע לפקין.

בדרך אל הירח, לא היו אלא מיכשור לים סכניים, מכשירים, מתכות, דלק, בדרך אל פקין, היו כל המיכשולים האנושיים, דעות קדומות, דגלים מתנור פסים, יצרים משלהבים, בובזו מיליארים בדרך אל הירח, בובזו מיליארים לריק, ולא ניצל אף ילד קטן אחד מירעב.

הדרך אל פקין היא כמעט בחינם, ויש בה כדי להציל חיי מיליונים. קל יותר לפרוץ לחלקי לפרוץ חזית אויב, מאשר להפוך אויב ליריד.

„תפוח המתגלגל מגרענים — יש לו ברירה בין שתי דרכים.“ (פיתגם סיני)

מטע של אלף מיליון מתחיל בצעד קטן אחד.

הצעד המשחרר את בעליו מן המלך נודח הבלתי-נראית, ששמה „אין ברירה“.

„אין ברירה“ — סיסמה עלילתית ליום קרב וחירוף-נפש. „אין ברירה“ — סיסמה של כספי לים למחרת היום. כי תמיד יש ברירה. אך הכספילים אינם רואים אותה. במשך דור שלם היתה מלחמת אמריקה-סין הדבר הקבוע האחד בעולם.

רב עם כל הכסילים שמשלו בבירות הר מערב.

דהגול הבין: כדי להפנות את ההנה לעבר סין, חילאץ ברית-המועצות לקנות לעצמה שקט בגבנה האירופי. כך נולדה ברית מוסקבה-פאריס. ובאותה שעה הכיר דהגול בסין ובידידותיה.

אך אמריקה הגדולה, אמריקה הירגשנית, נשארה תקועה במלכודת האין-ברירה.

„כאשר רבים האחים — זרים נכנסים במירצה.“ (פיתגם סיני)

כדי לראות את השפלה — עלה לראש ההר.

תוכנית שנתקבלה היתה נבונה וזהירה, אך נועזת מאין כמוה. מעוף של דמוי, תנופה של מהר שבה, זהירות כתיכונן, סכנות כביצוע.

האם לדאי לארצות-הברית להילחם בשתייהן? האם כדאי לה לאחד אותן מחדש מול פני איום אמריקאי? האם כדאי לה לקיים יחסים רק עם אחת מהן, ובכך לוותר על עמדת-המיקוח המצויינת הטמונה במישחק כפול?

וכך נולד הרעיון. ואולי היה זה רק הירחור, הירחור שצץ וגורש מייד, צץ שוב ושוב, עד שקנה לו אחיזה במות. אולי אפשר להתקרב גם אל סין, האיומה והאדומה?

סין זו, הנאבדת עם הענק הסובייטי, המנופסת את אגרופה מול פני פצצות-הימן הסובייטיות — האם לא תשמח לכל הזדמנות לרכוש לה ידידה שתאיים על ברית-המועצות מאחור? האם לא תשיש סין לקראת האפשרות להכניס את

אלא מנדרין. פרופסור נודר. אדם המשוחרר מכל אחריות מישיר רדית. שאין לו מנגנון, מלבד כמה צעירים מברוקים בכמה חדרים קטנים ליד הבית הקטן.

לפרופסור היה זמן לחשוב. לגלגל רעיונות עם עורו הצעירים. לעבד תוכניות — עוד תוכנית ועוד תוכנית ועוד תוכנית. ולנתח בהגיון צלול את הסיכויים והסכנות של כל תוכנית. ולג' בש את כל האפשרויות בכמה הצעות פשוטות, שגם פוליטיקאי קטן, עסקן ציף מפלגתי הרוצה להיבחר מחדש, מסוגל לתפסן ולהבינן ולהבחר ביניהן.

„כדי לראות את השפלה — עלה לראש ההר.“ (פיתגם סיני)

תוכנית שנתקבלה היתה נבונה וזהירה, אך נועזת מאין כמוה. מעוף של דמוי, תנופה של מהר שבה, זהירות כתיכונן, סכנות כביצוע.

איש לא רץ אל הטלוויזיה, כדי לתפוס כותרת בעיתוני מחר.

איש לא נאם נאום סנסציוני, כדי לקדם את פני מתחריו.

בלי ראינות, בלי נאומים, בשקט של מכונה משומנת היטב, התחילה התוכנית ההיסטורית לזוז.

רמו במסיבת-דוקטייל בפאריס, שיחה קצרה בפגישה מקרית בדלהי, הצייפסוק בפגישה הקבועה בוורשה. שאלה סת' מית-כביכול ארץ נייטראלי בפקין. והתשובות הזהירות, שנשקלו במאזניים של צורף-זהב, כשכל מילה נבדקה אלף פעמים. עד שנתברר: זה אפשרי. ואז, לפתע, החזמנה ההיסטורי

המתנדדים

קבוע כמו האי מנהאטן, כמו חומת סין. גם כשהענו הראשונים לחלום על המסת הקרה בין וושינגטון ומוסקבה — לא העז איש לחלום על גישור התהום בין וושינגטון ופקין.

ממת להשמיד את העולם, סין של הירח מהפכה המתמדת. סין הודונית, הבלתי-נתפסת.

המדע המודרני נולד כאשר מדען אחד — האם היה זה גאלילאו? — התבונן בכוכבים, ואמר על הארץ: „אף על פי כן, נוע תנועו!“

המסע לפקין נודד כאשר אדם אחד — האם היה זה הנרי קסיני ג'ר? — התבונן בסין וקרא: „העיר גם אינו עומד דום. יש ברירה.“

„הרים ונחלים משתנים — לעולם לא טבע האדם.“ (פיתגם סיני)

העולם לא עמד דום. במשך דור של קפאון השכל האמריקאי, הדור השחור של ג'ו מקקארתי ומלחמת ויאטנאם, השתנה נוף העולם, לאט ובלירוף, כפי שהוא משתנה תמיד.

הגבול בין סין וארץ הסובייטים הפך לחזית-מלחמה.

מלחמת רוסיה-סין, מלחמה היפ'טורית ששרשיה נעוצים במסעות צבא הצארים מלפני דורות, הפכה מוקד לכל המתרחש בעולם.

המנהיג הראשון שהבין זאת היה אותו שחצן שוא, בעל השכל הקר וההגיון הצנון: שאל דהגול. בגלל הבנה זו,

רוסיה בין שתי הזרועות של צבת עולי-מית?

ואם זה יצלח — מה טוב יותר לארצות-הברית? הרי בעזרת פקין תוכל וושינגטון לדחוף על מוסקבה, ובעזרת מוסקבה תוכל לדחוף על סין.

אמריקה תמצא את עצמה במצב הר אדיאלי של האדם האמצעי, מבין שלוש השוכבים מתחת לשמיכה צרה. תימי שך השמיכה לכאן או לכאן — הוא יישאר תמיד מכוסה.

כך נודד הירחור. והפך לרעיון. וביקש להפוך לתוכנית.

„קטן חכם מועיל למדינה... למי מועיל גדול טיפשו!“ (פיתגם סיני)

זה היה קסיניג'ר, ולא במקרה קסיניג'ר. כי לשר-החוזן אין זמן לחשוב. הוא צריך לדבר, לנאום, לקבל פני דיפלומטים, לשגר שגרירים, לחבר איגרות, ולמרב העצים לא יראה לעולם את היער.

וגם לא הנשיא. כי הנשיא הוא ראש הממשלה, וראש המפלגה. אין לו זמן לחשוב. הוא צריך לדאוג לבחירות הר באות. להתראיין בטלוויזיה, וברדיו, ובעיתונות. ולהתקף יריבים, ולחזור עד כוש על סיסמאות נדושות. מפני שההמון אוהב סיסמאות נדושות, ורגשות נדושים, ומחשבות נדושות. וההמון הוא הבוחר בנישיאים. לא נשיא, לא שר-חוזן, לא ביורוקראט, לא עסקן מפלגתי.

רית לנכחת הפינג'יפונג. והנפיעה הסודית של קסיניג'ר — אותו קסיניג'ר — מבורת פאקיסטאן ליד בירת סין.

ההסכם הסודי. ההודעה הזהירה הראי שונה על המסע המתוכנן. הפעולה הר מפתיעה להכנסת סין לא"מ, כשארצות-הברית לוחמת בגלוי כלביאה להישאריות פורמוזה, ומתפללת בחשאי לגירושיה. עד שהוטרו כל המיכשולים, והמסע הגדול החל.

„המורה מותח לך את הדלת — אתה הנכנס בה.“ (פיתגם סיני)

פינג'ר הגה, תיכנן, הכין. אבל ניכסון הוא הנוסע העיקרי. ניכסון — האדם האחרון שאפי שך היה לתאר אותו בדמות הג'י כור ההיסטורי.

ניכסון, העסקנצ'יק הקטן, עתיר הר כשלוניות ואביון המהשבה.

ניכסון, שבנה קאריירה שלמה על הס' תה נגד קומוניסטים אמיתיים ומדומים, ששפך קיתונות של צבע שחור על כל איש שדבק בו רבב אדום קל שבקלים. ניכסון, שסימל, כימעט כמו מיקקארתי, את ההיסטוריה האני טיקומוניסטית של דור שלם, שי הגיע לשלטון — בקושי — תחת דגל המלחמה כסכנה האדומה, שהכטיח לבוחריו נוקשות בנותי מתפשרת נגד האויב הזומם לי כלותם. זהו ניכסון הנמצא ברגע זה בפקין,

והמרים את כוסו למען הכוכב האדום והכוכבים הכחולים.

„רוצה בדיגים? אל תטפס על עץ!“ (פיתגם סיני)

הרגליים תקועות במלכות ה„אין ברירה“, וזה נראה כעמידה איתנה ל"דוגמה. הסיסמה היא: „זא נזוו!“ — במקום שתהיה „נזוו קרימה!“ בראש עומדים עסקנצ'יקים קטנים, אשר ורקוריה-פירסומת מציינים את צלילתם על הקיר כענקיה-דור. גמדים של מחשבה. ננסים של דמיון.

השרים מתרוצצים כעכברים בכלוב, נואמים ומתראינים ומצהירים ומכריי זים, בין קטנויה מפלגתית ותסבוכת ביורוקרטית, ואין להם דקה אחת פנויה למחשבה. להירחור.

כמה מילימטרים על המפה נראים להם כשיא כל החלומות. תליהנמלים של מליצותיהם גבוה בעיניהם מן ההר הר שגיאי של השלום, הקורא באופק. איש מהם אינו חושב כיצד

דהקד על האויב לשנות את עמי דותיו, להתקדם לקראת אווירה של שלום. למה דהקד על אויב? לאיש מהם אין היכולת, או הצוות, להכין תוכנית, להעמידן זו מול זו, לשקול סיכויים וסכנות. ג'ו מקקארתי, שגורש מארץ צותי-הברית, שינה את שמו ליו"ר חנן כהן ועלה לישראל, מרכא בוגי דים וחושף עוכריי-ישראל.

„אין עץ לחסות בצילו! אל תאשים את השמש — אתה עצמך האשם!“ (פיתגם סיני)

ידו חי הנרי קסיניג'ר בישראל והיה כותב מכתב לראש-הממשלה, כדי להציע על תוכנית לשבירת חומת השניאה הערבית. היתה הגברת מאיר מסרבת לפגשו. אבל קסיניג'ר מסייר עתה ליד החומה הפיונית — החומה שאותה הוא הבקיע.